U 20/2021 rd

Statsrådets skrivelse till riksdagen om kommissionens förslag till ändringsbudget nr 2 till EU:s budget för budgetåret 2021 (*ändringsbudget 2/2021; Europeiska unionen*)

I enlighet med 96 § 2 mom. i grundlagen översänds till riksdagen Europeiska kommissionens förslag av den 24 mars 2021 till Europeiska unionens andra ändringsbudget för 2021 samt en promemoria om förslaget.

Helsingfors den 15 april 2021

Finansminister Matti Vanhanen

Specialsakkunnig Johanna Makkonen

FINANSMINISTERIET PROMEMORIA 15.4.2021 EU/2020/0606

STATSRÅDETS SKRIVELSE TILL RIKSDAGEN OM KOMMISSIONENS FÖRSLAG TILL ÄNDRINGSBUDGET NR 2 TILL EU:S BUDGET FÖR BUDGETÅRET 2021

1 Förslagets bakgrund och syfte

Den 24 mars 2021 lade kommissionen fram ett förslag till ändringsbudget nr 2 för budgetåret 2021 (COM (2021) 200 final). Det huvudsakliga syftet med ändringsbudgeten är att ge ytterligare finansiering för förebyggande, beredskap och åtgärder mot när det gäller covid-19-pandemin enligt kommissionens meddelanden: Hera-inkubatorn: tillsammans förutse hot från covid-19-varianter (COM(2021) 78), En gemensam väg till ett tryggt och hållbart återöppnande (COM(2021) 129) samt lagstiftningsförslaget gällande utveckling av ett digitalt grönt intyg (COM(2021) 130). I förslaget till ändringsbudget förbereder man sig också på senare initiativ som tas för att motverka pandemin och deras budgetkonsekvenser. Största delen av anslagsbehoven med anknytning till covid-19-situationen, sammanlagt cirka 216,0 miljoner euro i form av åtaganden och 208,1 miljoner euro som betalningar, ska tas i bruk genom en flexibilitetsmekanism utanför EU:s fleråriga budgetram.

Dessutom innehåller förslaget till ändringsbudget nödvändiga tekniska ändringar i budgeten för 2021. Dessa ändringar beror på de förhandlingar om sektorförordningar som slutförts efter överenskommelsen i december 2020 om den fleråriga budgetramen samt om anpassningar i finansieringen av den garantifond som inrättats för åtgärder avseende tredje land.

2 Det huvudsakliga innehållet i kommissionens förslag

2.1 Förslag till ändringsbudget nr 2/2021

I förslaget till ändringsbudget föreslår kommissionen att sammanlagt cirka 260,7 miljoner euro ytterligare i form av åtaganden och cirka 252,6 miljoner euro ytterligare som betalningar ska tas i bruk. Ändringsbudgeten ska beröra rubrikerna 1 Inre marknaden, innovation och den digitalisering, 2b Resiliens och värden, 3 Naturresurser och miljö, 6 Grannländer och omvärlden 7 Europeisk offentlig förvaltning.

De största tilläggen i euro i förslaget till ändringsbudget gäller hantering av covid-19-situationen. Tilläggen ska finansieras ur budgetens underrubrik 2b Resiliens och värden. I förslaget till ändringsbudget föreslår kommissionen att krisstödsinstrumentet (European Support Instrument, ESI) och Europeiska centrumet för förebyggande och kontroll av sjukdomar (European Centre for Disease Prevention and Control, ECDC) anvisas sammanlagt +216,2 miljoner euro i form av åtaganden och +208,1 miljoner euro som betalningar.

Kommissionen föreslår i ändringsbudgeten 2/2021 tillägg till följande budgetartiklar (beloppen i euro):

Användningsområde	Budgetpost	Namn	Åtaganden	Betalningar
Åtgärder kopplade till covid-19; Krisstödsinstrumentet	06 07 01	Akut stöd i unionen	156 200 000	148 100 000
Åtgärder kopplade till covid-19; ECDC-myndigheten	06 10 01	Europeiska centrumet för förebyggande och kontroll av sjukdomar (ECDC)	60 000 000	60 000 000
TOTALT			**216 200 000**	**208 100 000**

Kommissionen föreslår att de ökade anslagen till krisstödsinstrumentet och ECDC-myndigheten används speciellt för att bereda digitala gröna intyg, förstärka identifiering av virusmutationer (s.k. *HERA Incubator*; RT-PCR-analyser), finansiera undersökning av avloppsvatten och vidareutveckla reseuppgiftsblanketten som fortfarande är i pilotfasen. Mindre belopp för samma ändamål ska anvisas från programmet för ett digitalt Europa och kommissionens budgetmoment gällande åtgärder inom transportsektorn. Enligt förslaget till ändringsbudget förstärks ECDC-myndighetens personalresurser med 10 fasta tjänster och 5 visstidsanställda personer i år. Det är frågan om tidigareläggning av ökningen av personalresurser från 2022 till 2021.

Kommissionen föreslår vidare att 100 miljoner euro av den totala förstärkningen av krisstödsinstrumentet ska utgöra en reserv med användningsändamålet beredskap för kommande brådskande behov. Krisstödsinstrumentet utnyttjades redan 2020 för åtgärder föranledda av covid-19-pandemin, speciellt för förköpsavtal gällande vaccinanskaffning. Enligt kommissionen kan brådskande åtgärder inte alltid förutses när pandemin sprids.

Av anslagsbehoven i anslutning till covid-19-situationen (sammanlagt +216,2 miljoner euro i form av åtaganden och sammanlagt +208,1 miljoner euro i form av betalningar) ska största delen av åtagandena (sammanlagt cirka +216,0 miljoner euro) och alla betalningar tas i bruk genom en flexibilitetsmekanism utanför budgetramen. Enligt kommissionen är detta motiverat eftersom det inte finns mer möjligheter att omfördela finansiering under budgetens rubrik 2b och inte heller tillgängliga marginaler.

Decentraliserade särskilda myndigheter, genomförandeorgan och gemensamma företag

I förslaget till ändringsbudget föreslår kommissionen budgetneutrala ändringar som gäller tre av EU:s decentraliserade myndigheter: Europeiska unionens rymdprogrambyrå (*European Union Agency for the Space Programme*, EUSPA), Europeiska fiskerikontrollbyrån (*European Fisheries Control Agency*, EFCA) och Europeiska åklagarmyndigheten (*European Public Prosecutor's Office*, EPPO).

I och med den överenskommelse som uppnåtts om Europaparlamentets och rådets förordning om rymdprogrammet föreslås 41 ytterligare tjänster till EUSPA:s tjänsteförteckning och ytterligare 11 nationella experter. Avsikten är att tilläggsanslagen ska överföras från rymdprogrammets budgetpunkter som kommissionens självständiga överföringar när förordningen om rymdprogrammet har godkänts. I och med brexit är Europeiska fiskerikontrollbyrån (EFCA) tvungen att utöka sina övervakningsåtgärder. På grund av en ökad arbetsbelastning föreslår kommissionen personalutökning som omfattar sammanlagt 4 fasta

tjänster samt 2 kontraktsanställda tjänstemän för 2021. Utöver detta föreslår kommissionen att byråns anslag ökas med +2 miljoner euro. Kommissionen avser att överföra anslagen från Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EMFAF) genom kommissionens självständiga överföring. EU:s budget för 2021 innehåller 8 ytterligare tjänster till Europeiska åklagarmyndigheten (EPPO). Efter en omvärdering av behoven föreslår kommissionen i sitt förslag till ändringsbudget uppdatering av EPPO:s tjänsteförteckning när det gäller fördelningen av dessa tilläggstjänsters uppgiftsgrupper och lönegrader.

Den 12 februari 2021 antog kommissionen sitt genomförandebeslut (EU) 2021/173 om gruppen av genomförandeorgan. I förhållande till de antaganden som användes i rättelsebrev nr 1 till budgeten för 2021 ökade det sammanlagda beloppet av anslag som överförs till genomförandeorganen, vilket i sin tur ökar organens arbetsbelastning och resursbehov. Sammanlagt föreslår kommissionen att åtagande- och betalningsanslagen till genomförandeorganen ska ökas med +3,5 miljoner euro. Anslagsökningen till genomförandeorganen kompenseras helt med anslag av administrativ natur och/eller driftsanslag för de program som ska genomföras. Dessutom ska återhämtningsinstrumentets intäkter (sammanlagt cirka 6,9 miljoner euro) fördelas till tre genomförandeorgan (Europeiska innovationsrådet och genomförandeorganet för små och medelstora företag, Europeiska genomförandeorganet för klimat, infrastruktur och miljö och Europeiska genomförandeorganet för hälsofrågor och digitala frågor), för att kunna hantera återhämtningsinstrumentets andel av genomförandet av Horisont Europa-programmet 2021.

Utöver den föreslagna anslagsökningen till genomförandeorganen föreslår kommissionen en ökning med sammanlagt 105 heltidsanställda till organen när genomförandeuppgifterna ökar. Av de ökade personalresurserna ska 26 vara tillfälligt anställda tjänstemän och 79 kontraktsanställda tjänstemän. För att säkerställa budgetneutraliteten för administrativa kostnaderna 2021–2027 kommer kommissionen att minska sina egna personalresurser motsvarande de uppgifter som överförs till genomförandeorganen.

Den 23 februari 2021 lade kommissionen fram förslag till grundande av gemensamma företag inom ramen för Horisont Europa (COM(2021) 87 final). Kommissionen föreslår att motsvarande budgetpunkter skapas under relevanta kluster i pelare II inom Horisont Europa. Anslagen, som motsvarar unionens finansieringsandel för dessa nya organ för 2021, kvarstår i de relevanta klustrens budgetposter och överförs separat direkt när rådet godkänner förslaget till grundande av gemensamma företag.

Andra anpassningar och tekniska uppdateringar

Kommissionen föreslår att budgetanmärkningarna ska uppdateras enligt de sektorförordningsförhandlingar som slutförts efter godkännandet av EU:s fleråriga budgetram 2021–2027. Dessutom föreslår kommissionen några uppdateringar av teknisk karaktär under rubrikerna 7 Europeisk offentlig förvaltning, 2b Resiliens och värden samt 1 Inre marknaden, innovation och digitalisering. Kommissionen föreslår även att två nya budgetmoment läggs till i budgeten för 2021, dvs. moment som handlar om godkännande av React-EU-förordningen om kohesionspolitiken (förordning (EU) 2020/2221) samt återhämtningsinstrumentet.

På grund av att det officiella godkännandet av finansieringsinstrumentet för externa åtgärder har försenats, föreslår kommissionen en budgetneutral överföring till den gemensamma garantifonden. Användningsändamålet är Europeiska fonden för hållbar utveckling (EFHU+). Motsvarande anslag, 700 miljoner euro, i form av åtaganden ska dras av från momenten gällande Afrika, Asien och Amerika. Inga ändringar ska göras i budgetens betalningar.

2.2 Europeiska unionens solidaritetsfond

I förslaget till ändringsbudget föreslår kommissionen att alla outnyttjade anslag för solidaritetsfonden i budgeten 2020, cirka 48 miljoner euro som åtaganden och betalningar, ska överföras till budgeten 2021. Överföringen ska göras enligt artikel 10 (1) i budgetramförordningen 2014–2020 (EU, Euratom) nr 1311/2013. Dessa åtaganden och betalningar ska läggas till i budgeten 2021 utöver de maximala beloppen i den mångåriga budgetramen 2021–2027.

I motiveringarna till ändringsbudgetsförslaget anger kommissionen att de överförda medlen ska användas för medlemsstaternas ansökningar från EU:s solidaritetsfond i anknytning till ett större hot mot folkhälsan. I samband med förslaget till beslut om användning av solidaritetsfondens medel under föregående budgetramperiod lades ett förslag till ändringsbudget fram, och förslaget godkändes i budgetförfarandet så att medlen kunde togs i bruk. Under den nuvarande budgetramperioden 2021–2027 tas solidaritetsfondens medel i bruk genom en anslagsöverföring. En sådan anslagsöverföring grundar sig på det innevarande årets godkända budget.

2.3 Sammandragstabell

I ändringsbudgeten föreslår kommissionen ändringar i följande rubriker (beloppen i euro):

Rubrik	**Åtaganden**	**Betalningar**
1. Inre marknad, innovation och digitalisering	-	300 000
2b. Resiliens och värden	216 040 000	207 760 0000
3. Naturresurser och miljö	2 000 000	2 000 000
6. Grannländer och omvärlden	160 000	40 000
7. Europeisk offentlig förvaltning	-5 500 000	-5 500 000
Sammanlagt rubriker	212 700 000	204 600 000
Varav genom flexibilitetsmekanismen	216 040 000	208 100 000
Särskilda tematiska instrument	47 981 598	47 981 598
TOTALT	**260 681 598**	**252 581 598**

3 Rättslig grund/beslutsförfarande enligt EU-rätten

Artikel 314 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) och artikel 106 A i fördraget om upprättande av Europeiska atomenergigemenskapen. Särskilt lagstiftningsförfarande, rådet fattar sina beslut med kvalificerad majoritet.

Statsrådet anser att den rättsliga grunden är lämplig och tillräcklig. Förslaget kan anses följa subsidiaritetsprincipen och proportionalitetsprincipen.

4 Konsekvenser för lagstiftningen i Finland inklusive Ålands ställning och budgeten

Förslaget till ändringsbudget påverkar inte den nationella lagstiftningen eller Ålands ställning.

Enligt förslaget till ändringsbudget ska sammanlagt cirka 260,7 miljoner euro ytterligare i form av åtaganden och cirka 252,6 miljoner euro ytterligare som betalningar tas i bruk.

Ökningen av betalningarna (252,6 miljoner euro) enligt förslaget till ändringsbudget 2021 ska höja Finlands EU-avgifter med cirka 4 miljoner euro, så att Finlands betalningsandel ska öka till 2 482 miljoner euro 2021. Ökningen kan betalas inom ramen för de tillgängliga anslagen.

Ökningen på cirka 8,1 miljoner euro för åtaganden ska konkretiseras till betalningar först efter 2021: av detta ska Finlands kalkylmässiga andel under senare år vara cirka 140 000 euro. Ökningen av åtagandena kan hanteras inom ramen för anslagen till Finlands EU-avgifter i den nuvarande nationella ramen (planen för de offentliga finanserna).

5 Den nationella behandlingen av frågan och behandlingen i Europeiska unionen

Ändringsbudgeten förutsätter behandling i rådet och Europaparlamentet.

Kommissionen presenterade förslaget till ändringsbudget i rådets budgetkommitté den 30 mars 2021. Medlemsstaterna kunde lämna skriftliga frågor till rådets generalsekretariat fram till den 31 mars 2021. Enligt preliminära uppgifter ska Coreper behandla frågan den 21 april 2021.

I Europaparlamentet ansvarar budgetutskottet för behandlingen av frågan, varefter omröstning sker i parlamentets allmänna sammanträde. Föredragande är Pierre Larrouturou (FR, S&D). Enligt preliminära uppgifter kommer parlamentet att fatta sitt beslut i det allmänna sammanträdet i maj.

Statsrådets U-skrivelse har beretts i finansministeriet. Skrivelsen behandlades i budget- och förvaltningssektionen (EU 34) 8.4.2021 samt i statsrådets finansutskott och vid statsrådets allmänna sammanträde den 15 april 2021.

De covid-19-anknutna finansieringsbehoven är kopplade till flera olika projekt inom hälsoområdet: Kommissionens meddelande - HERA Incubator (E28/2021 rd), utökning av ECDC-myndighetens mandat (U11/2021 rd) och förslaget om digitala gröna intyg (E42/2021 rd).

6 Statsrådets ståndpunkt

Enligt statsrådet är det viktigt att anslagsökningarna i alla delar motsvarar de verkliga behoven. Statsrådet anser att det är bra att man i första hand har försökt täcka de ökade behoven genom omfördelningar.

Enligt statsrådet är det beklagligt att medel från flexibilitetsmekanismen tas i bruk redan under det första året i budgetperioden. Utifrån en samlad bedömning kan statsrådet dock godkänna förslaget till ändringsbudget nr 2/2021.

Om innehållet i förslagen ändras i rådets behandling, ska och kan statsrådet på grund av de exceptionella behandlingsomständigheterna och brådskan utvärdera och godkänna ändringar med beaktande av Finlands intressen som helhet.